

Horaris escolars: canviar-ho tot per no canviar res

El sistema educatiu actual viu en una voràgine de canvis i transformacions, d'acord amb el model de vida accelerada en què està immersa la societat actual. L'escola, concebuda com a eina de transformació social, ha de prendre consciència de la societat en què vivim. De fet, la manera com organitzem el temps dels infants és una convenció que respon a pautes, valors i models de societat determinats. Els horaris escolars ens proporcionen una idea bastant ajustada del model organitzatiu d'una societat. Dit d'una altra manera, la forma com una societat organitza el seu temps ens proporciona informació molt valuosa sobre l'estructura social, els estils de vida i els valors en els quals se sustenta.

La modificació dels horaris escolars requereix una acció transversal (no serveix de res canviar la jornada dels joves si no es modifiquen la resta de temps socials), planificada (amb una intervenció pública compromesa amb la igualtat d'oportunitats educatives) i consensuada (en tant que afecta el conjunt de la comunitat). No té sentit canviar un model flexible com és la jornada continuada per un model horari rígid, com és la jornada partida si, en la seva aplicació pràctica, la jornada escolar no s'incorpora a una política integral d'ordenació d'espais i temps socials. El problema no és només canviar el model de jornada escolar, sinó que el veritable problema de fons són les jornades laborals dels pares i mares. És més, moure només els horaris escolars no conduirà a la millora generalitzada de la vida en família. Podrà beneficiar-ne algunes, però també en perjudicarà d'altres i, sobretot, els dificultarà l'organització quan vulguin o puguin tornar a estar laboralment ocupades.

El nostre ritme de vida fa que visquem per treballar, en comptes de treballar per viure. Necessitem poder gaudir de més temps amb els nostres fills i filles. Es parla de conciliació familiar i de què fem (o què farem) quan gaudim del nostre temps d'oci; però massa vegades no tenim temps per a fer-ho realitat. L'estrès del dia a dia no ens deixa moments de pau per passar estones amb els nostres fills, nebots, nets... Ens falten hores!

Variar els horaris escolars sense reestructurar les altres peces clau de l'organització social com el temps, la jornada laboral, la distribució de feines entre homes i dones, els serveis de suport a la família i la infància..., ens aboca a aprofundir en un model de família caracteritzat per la desigualtat de gènere. Un model horari ha de respondre a les necessitats educatives de l'alumnat i alhora facilitar la convivència familiar i promoure el descans necessari d'infants i adolescents, així com també vetllar pel benestar de tothom, també dels professionals dels centres educatius.

Per què no canviar el nostre horari i adaptar-lo als dels joves estudiants de secundària? Fem que els nostres infants de primària estudiïn el matí amb dos esbarjos, el segon més curt que l'actual, en què puguin dinar i descansar breument a l'espera que les famílies els recullin per passar més estona junts. Que puguin jugar amb ells a la tarda o portar-los a unes activitats extraescolars públiques i gratuïtes; que gaudeixin d'unes tardes llargues deixant més temps a l'oci infantil. No tota l'educació

es fa als centres escolars, també amb les extraescolars, amb els valors familiars i amb el descans merescut. Actualment, moltes famílies només veuen els seus fills per sopar i dormir. Això no és conciliació familiar. L'única solució és lluitar perquè la majoria d'horaris laborals, si no tots, s'adaptin a una vida més saludable en què la vida familiar sigui l'eix principal. Per tot això, cal lluitar per una jornada matinal compactada per a tots els sectors productius.